

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40)

Det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om ett klagomålsförfarande

Principiellt är Åklagarmyndigheten positiv till att Sverige ratificerar det fakultativa och tredje tilläggsprotokollet. Innan en ratificering kan bli aktuell bör dock frågan om barns klagomålsrätt enligt de nationella reglerna bli föremål för en total genomlysning inom alla sektorer.

Barns möjligheter att utkräva sina rättigheter enligt svensk lagstiftning

Lagförslag på vissa specifika områden

Åklagarmyndigheten har inget att invända i sak vad gäller utredningens förslag rörande socialtjänst, tvångsvård och migration men anser att de frågeställningar som behandlas där borde ha utretts mer generellt och inte begränsat till aktuella områden.

Övergripande frågor rörande barns möjligheter att utkräva sina rättigheter

Utredningens uppfattning att det finns problem och begränsningar som är av mer övergripande karaktär och som spänner över flera rättsområden delas av Åklagarmyndigheten. Vi vill särskilt lyfta frågan om barns rätt att komma till tals i förhållande till föräldrars rättigheter enligt föräldrabalken.

Åklagarmyndigheten ställer sig positiv till förslaget om en översyn av föräldrabalkens bestämmelser om förmyndarskap och förslaget att det ska vara möjligt att förordna en tillfällig företrädare för barn i ärenden och mål där barn och dess vårdnadshavare eller annan rättslig företrädare har intressebeträffningar.

Vi ställer oss också positiva till förslaget att se över barns processbehörighet i syfte att skapa ett enhetligt och sammanhängande system.

Myndigheters tillgänglighet och anpassning till barn och unga

När det gäller förslaget att vissa statliga myndigheter får ett fördjupat uppdrag att säkerställa barns rättigheter anser vi att uppdraget bör lämnas även till Socialstyrelsen.

Information och vägledning till barn

Åklagarmyndigheten delar uppfattningen att det finns ett behov av att barn och vårdnadshavare enkelt kan tillgodogöra sig information om barns klagomöjligheter inom olika områden. Som ovan anförts saknas dock en genomlysning av barns klagomålsrätt inom alla sektorer. Av det skälet anser vi att frågan om att ge Barnombudsmannen i uppdrag att tillhandahålla allmänheten information om barns klagomöjligheter är för tidigt väckt.

Åklagarmyndigheten anser principiellt att ett uppdrag i form av att utveckla och sprida metodstöd inte ska lämnas till en annan myndighet än den det direkt berör.

Barnanpassade förfaranden i domstol

Att Domstolsverket får i uppdrag att redovisa sitt arbete med barnanpassade förfaranden anser vi är bra men det bör ske parallellt med utredning av frågor som rör barnanpassade förfaranden inom straff- och processrätten.

Barnombud inom civilsamhällesorganisationer

Principiellt är Åklagarmyndigheten inte emot en försöksverksamhet med barnrättsbyråer som bedriver verksamhet med oberoende barnombud. Vi anser dock att förslaget i sin nuvarande form inte är tillräckligt underbyggt utan att en rad frågor, såsom vem som utser lämpliga barnombud, vilka mandat ett barnombud ska ha och hur deras arbete ska förhålla sig till bl.a. sekretessbestämmelser, först måste utredas.

Detta yttrande har beslutats av chefen för Utvecklingscentrum, överåklagaren Lennart Guné efter föredragning av kammaråklagare Annika Bokefors. I den slutliga handläggningen av ärendet har också överåklagaren Eva-Marie Persson deltagit.

Lennart Guné

Annika Bokefors

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket